

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računata se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Na obalih nemškega morja.

Dosedanje deželnozborske volitve v Kranjske izpale so tako srečno, da se v srcih naših kranjskih bratov poraja ono preprijetno čuvstvo, katero se polasti vsacega, ki je, zapustivši nezanesljivo in nevarno morje, prišel na kopno ter čuti trdna tla pod seboj in vé, da ga „terra firma“ štiti pred morja požrešno naravno silo.

Tega blaženega čuvstva ne poznamo Slovenci ob Dravi, bodi si v starodavnem Korotanu, bodi si v vinorodnej Štajerskej živeči, kajti mi stojimo na obalih nemškega morja in vsak hip se nam je bati, da plivkne val mej nas in odnese kos plodovite zemlje v svoje nenasitljivo žrelo. Pri nas so razmere take, da nam veselje o zmagi naših bratov greni občutek, da se tako hitro ne moremo kaj jednacega nadejati, da še nismo zavarovani pred visoko plimo, temveč še vedno razpostavljeni vsakdanjemu naliveu in nasilstvu.

Pri nas nemamo svojega po večini narodnega deželnega zbora in ga tudi v nobenem slučaju doseči ne moremo, kajti ako napnemo vse sile, odpošljemo jedva osem poslancev v deželno zbornico, in ta osmerica, makari da so sami brezprimerni junaki, ne more doseči ničesa nasproti prevelikej in brezozirnej večini.

Proti sebi imamo okrajne zastope, razne šolske svete, meščane, hranilnice in razne osebe, katerih niti naštevati ne kaže, pritisk je vsekdar in povsod in nikakor ni treba, da bi vlada nagovarjala uradnike, naj slobodno volijo vladi nasprotne moške, ker se jim ne bode niti las zakrivil zaradi tega. Ne bodemo sicer trdili, da bi bil ta opomin preveč praktičen in brezdvobeno koristen, a to pa dobro znamo, da je pri nas vsaj nepotreben, ker se to itak in sicer pri vsakej priliki godi in se, kjer koli možno, volijo vladi nasprotne osebe.

Polastuje se nas zavist, ko vidimo, kako se

godi drugod, kako pa pri nas. V dokaz le nekoliko slučajev:

Po zakonu morajo se c. kr. okrajni šolski sveti sklicavati vsaki mesec. A okrajni šolski svet v Ormoži ni sklican že nad štiri mesece in verodostojno je, da zbog tega ne, ker je po večini naroden. Ravno tako se Slovenjegraški okrajni šolski svet ne skliče, odkar je naroden, prej skliceval se je vsaki mesec. Krajni šolski svet v Slovenjem Gradci pa že nad 2 leti ne deluje, ker bi imel narodno večino, kar pa nasprotnikom ni po godu. Čemu so neki taki šolski sveti, ako se nikdar ne skličejo?

Profesorske službe na Spodnjem Štajerskem se niti več ne razpisujejo, ker se nasprotniki boje, da bi se oglasil kak Slovenec; oddajajo se kar brevi manu Nemcem.

Učitelji, ki nečejo postati izdajalci in zatajevalci svojega naroda, stiskavajo se po nadzornikih in predstavljajo iz „službenih ozirov“. Kaki so ti službeni oziri, naj bi nam račil pojasniti predsednik deželnemu šolskemu svetu!

Nasprotno pa učitelji, ki so člani nemškega „Schulvereina“, slobodno demonstrirajo proti Slovencem, ter prirejajo slavnosti in veselice „Schulvereinu“ na hasek, pod pokroviteljstvom prvih političnih in tem podčinjenih oseb v raznih okrajih.

In kaj naj rečemo o učiteljicah, o „frajlicah“, katerim je deloma izročen pouk naše mladine? To je odprta skeleča rana na našem narodnem telesu. Osvedočili smo se, da naše mnenje ni osamljeno, temveč, da imajo celo nam sosedni nemški učitelji o teh „frajlicah“ v obče jako neugodno, da naravnost slabo mnenje. Premnogokrat dobi takšna nežna gospica iz gole nadzornikove uljudnosti napram nežnemu spolu boljšo službo, nego mnogo vestnejši učitelj, imajoč vrhu tega tudi mnogo boljše sprichevalo. Če je že nemško učiteljstvo nezadovoljno s svojimi nemškimi frajlicami-učiteljicami, kaj naj rečemo mi, kako naj izrazimo svojo nevoljo nad

temi popolnem nemški vzgojenimi gospicami, ki mej slovenskim narodom delujejo v popolnem pangermanskem smislu? Namestu mnogih dokazov naj zadostuje ta, da je lani pri okrajni šolski konferenci v Ptuji od 13 ali 11 glasujočih frajlic jedina gos pa Poljančeva z osvedočenjem, a neka druga prisiljeno glasovala za predlog večine glede nepouka drugega deželnega jezika v narodnih šolah; a vsa superpedagogična nežna garda glasovala je z zloglasnimi ferkovci. Vprašamo: bi li bile „frajlice“ kaj takega storile na nemških tleh, kjer se, — razumevajte! — nikdo ne briga za pouk drugega deželnega jezika? Odkod pa nam je došla ta nežna a kva-reča zalega? Večinoma so rodod Nemke, odgovajale so se v Gradci in dvakrat, to je 2 uri na teden poslušale so nemško-slovensko predavanje. Po končanih tečajih, ko se nobena ni točno ni temeljito ni priučila slovenščine ter iz gole uljudnosti, morda celo iz milosrdnosti dobila svoj „genügend“ ali pa „kaum genügend“ iz slovenščine, zmožne so poučevati na slovenskih šolah, nastavijo se ob slovensko-nemškeje meji učiteljicami, da bi se slovenščine naučile, nastavljajo se v takšnih krajih, kjer bi morali v šolah delovati temeljito slovenščine zmožni jekleni značaji. Te „frajlice“ naj bi po predpisih zakonov poučevale mladino, ucepljale jej ljubezen domovine in naroda, ko vender družega ne znajo, nego javno in zasobno grditi slovenščino, češ, da je naš jezik prerobal, da ni za razumnika itd.

Iz tega že je vidno, v kako kvar so nam osobito tu na obalih nemškega morja omenjene gospice nemškute, pri tem pa še nismo v poštevjemali, da te premehkužne „frajlice“ večinoma tudi v učilnici neso take, da bi se z njimi dosegel zakonom predpisani smoter, ker, kakor smo se sami prepričali, često otrokom dopuščajo, da storé, kar hoté. Po takih učnih močeh ni se nam nadejati krepkega, neomahljivega naraščaja, ki bi bil ravno tukaj ob narodnej meji toli potreben.

LISTEK.

Pillone.

(Danski spisal Viljem Bergsöe, poslovenil I. P.)

(Dalje.)

„Viktor se je zopet ohrabil, ko so žandarji s kaznenci odšli; hotel je kljubovati strahu, ki se ga je bil polastil jeden trenutek.“

„Igrala bova pred revnimi ujetniki tu notri,“ rekel je, „da saj zvedo, da je Božič.“

„Tresoč se šel je Pillone za svojim očetom skozi temna ozka vrata, kjer jima je postavil stražnik bodalo na prsi, in je še ječar jima prej moral dovoliti, da sta smela igrati pred podobo Matere Božje, ki je bila blizu uhoda.“

„Položila sta klobuka na tla, prekrižala se in začela piskati. Glasovi so žalostno odmevali na temnem ječinem dvorišču, kjer nesta imela nikakih družih poslušalcev, kakor temne zidove in kjer ni pal noben svitel grano v njuna klobuka.“

„Ko sta ravno hotela oditi, prišel je ječar s

svojo hčerko in ju poprosil še jedenkrat igrati noveno. Igrala sta in hčerka je poslušala. Bila je majhna, osemletna deklica, drobna in nežna, kakor bi nikdar ne prišla na zrak; imela je tako čudovite črne oči, kakeršnih še nikdar ni videl Pillone. Ona ni bila taka, kakor drugi otroci, katere je videl deček na ulicah. Njena koža bila je bela in čista, njena gibanja lahka in prijetna, in kar je še posebno dopalo dečku: imela je dolge lase, kateri so jej viseli razpleteni po hrbtu. Ti lasje neso bili črni, kakeršne je bil vaje videti; bili so zlatorudeči, in ko je začela plesati po otožnih glasovih dudel, bila je kakor jutranji oblak, kakor bi jo obdajala nebeška svitloba.“

„Pillone je težko sopel in skoraj ni mogel več piskati. Neprestano je gledal to lahko otročjo postavo, ki je plavala pred njim; mislil je, da je moral dobiti Jezušek kako sestrico, ki je prišla iz nebes, da ga bo tolažila v njegovih trpljenjih.“

„Obstala je in vrgla svitel srebrnjak v njegov klobuk. Bil je prvi, katerega je on kedaj dobil. Ravno ko se je pripognil vesel, da bi ga pobral iz klobuka, priteklo je grd, kozav deček po dvorišču,

podrl ga in odbil njegov klobuk z nogo, da se je denar zakotil po tleh.“

„Pillone je ustal; njegov obraz bil je blede kakor kreda. Bilo je prvokrat, da mu je v mladosti storil kdo kako krivico in silo. Deček se ni zmenil za njegov grozeč pogled, skočil je naravnost k malej deklici, prijel jo je za roko in rual sem ter tja in rekel, da bo njen oče že dobil oster ukor, ko spušča tako sodrgo v trdnjavo.“

„Majhno dekletce je upilo in skušalo se mu iztrgati; a še vedno se je zaganjal v njo; na zadnje se je pa še zakadil v Pillona in zbil mu piščal iz ust. V tem trenutku prešinil je Pillona pekoč ogenj, z jednim samim udarcem ga je podrl; zaslišal je stokanje in kričanje in v tem trenutku ležal je njegov nasprotnik na tleh. Pa padel je tako nesrečno, da se mu je jedna železnih ostij, ki so obdajale podobo Matere Božje, zadrila v vrat. Kri je tekla po kamenitem tlaku — bil je smrtno ranjen.“

„Proti večeru zapustil je Pillone s svojim očetom pusto, mračno trdnjavo. Preiskovali so stvar in spoznali, da je sledila smrt le po naključji, za kar prej nikdo vedeti ni mogel. A nekdo delal se je

Lahko bi našli še celo vrsto neprilik in nedostatkov, ki odpirajo struge nemškemu morju v naše pokrajine, a že iz navedenih podatkov bode vsak razumnik brez težav si osnoval zaključek, koliko učinkujejo take razmere na javno in socialno življenje in dosledno na razvoj naroda.

Potreba, nujna potreba je, da se pozorneje obračamo do obali nemškega morja, da preprečimo pravočasno pot visokej plimi raznarodovanja, predno se spodkoplje in zruši dosedanji narodni jez, ki je nam vsem za obstanek potreben. S.

Volitev za deželni zbor v Istri.

Kakor se nam poroča, izvršile so se volitve volilnih mož v Voloskem okraji tako, da se more računati z gotovostjo, da bosta izvoljena narodna kandidata: v. č. g. kanonik Šterk in pa g. Matko Laginja. Ta okraj je najbolj naroden v vsej Istri. — Te dni so se vršile tudi volitve v Koprskem okraji in je izvoljena po težkem hudem boji, v katerega je aktivno poseglo tudi naše društvo, večina takih volilcev, kateri bodo volili narodne kandidate. A gledé teh zadnjih je še nekoliko razpora. Upamo pa, da se v četrtek dne 14. t. m. stvar poravnata na shodu volilcev, ki bode v Dekanih in katerega naj se volilci udeležijo v mnogem številu. Zagotovljena je v tem okraji volitev č. g. Spinčič-a, in skoro gotovo bi šlo tudi z č. g. kanonikom Janom, kateri pa ne kandiduje, razen v skrajnem slučaju, a sta še dva kandidata: nadžupan g. Lampe in p. Ant. Križanac iz Žavelj. V četrtek je treba stvar poravnati popolnoma, ker drugače bi utegnili žeti Italijani zaradi naše nesloge. V Pazinskem okraji so se izvršile volitve volilnih mož slabše za nas, tam so delali Lahoni na nož; v Pazinu so bili renegati tako razkačeni, da so našim ljudem, ki so volitve nadzirali, kar s pobitjem pretili in jim vikali „crepa la Sloga“ itd. V tem okraji so ubogi kmetje preveč v rokah karnjelov, ki so slabši, nego turški begi v Bosni. Kdo tam osvobodi ubogo rajo? V Puljskem okraji se kaže do sedaj, da pojde z narodnjakom dr. Staničem, odvetnikom v Vodnjanu; tudi drug naroden kandidat utegne prodreti v tem okraji. Morda pojde tudi na otocih in drugod z jednim ali dvema poslancema, tako sicer, da bi jih imeli Slovani v bodočem istrskem deželem zboru v najboljšem slučaju 9. Da se to doseže, treba je največje delanosti, pozornosti in požrtvovalnosti. Do volitve imamo le še 9 dni. Narodnjaki, te dni budite, delajte marljivo, neustrašljivo, bodite povsod jedini, kajti ako zdaj dosežemo v Istri le 8 do 9 poslancev, bode to že velikansk napredek, kateri nam zagotavlja srečno bodočnost. — Volilci, to pomislite, potem se ne boste dali motiti od sovragov, ki zdaj lazijo okolu vas: pravi volkovi v jagetovej koži. V prihodnjem listu objavimo vse kandidate naše stranke za isterski deželni zbor.

„Edinost“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 14. junija.

Pod naslovom **česki minimum** formulirajo „Narodni Listy“ one zahteve, katere priznavajo najzmernejši konservativci česke narodnosti kot glavni pogoj za spravo mej Čehi in Nemci. Te zahteve so: Pravični volilni red za česki in moravski deželni zbor, popolno enakopravnost nemškega in českega jezika tudi v mejsebojnem poslovanji pri vseh sodiščih na Českem, Moravskem in Šlezijem, popolno enakopravnost v šolstvu od ljudske šole do vseučilišča, obligatni pouk v drugem deželnem jeziku po srednjih šolah, česko vseučilišče brez nemških izpitov, jednako pozicijo obeh narodnostij v deželnem šolskem svetu, tako, da odločujejo Čehi o českih, Nemci o nemških šolah, postavbo za varstvo proti raznarodanju šolskih otrok, prememba volilnega reda za državni zbor in kronanje českega kralja. Vse to da se lahko izpelje brez kršenja ustave in državne jednote.

V **dalmatinski** deželni zbor so bili v kmetijskih občinah voljeni v torek sledeči poslanci: Odvetnik dr. Pastrovič, nadduhoven Zanchi, kanonik Merkizza, notar Vranković, odvetnik dr. Bulat, župan de Cambi, graščaki T. Didolič, N. Duboković, P. Tripalo in dr. Mazovčič, kanonik M. Pavlinović, duhoven in urednik Bianchini, posestnik Arneri, dr. M. Klaič; urednik Sava Bielanović, župan Kulišić, deželne sodnije svetnik Petranović, odvetnik Bakotić, župan Spiro Gojković in ljudski učitelj J. Vukotić. — Prvih 14 pripada hrvaško-narodnej stranki, drugih 6 pa srbsko-italijanskej.

Vnanje države.

Bolgarski list „Balkan“ odgovarja „Nordd. Allg. Ztg.“, katera je pišoč o nekej zvezi balkanskih držav svetovala, da naj se te države raji pečejo z notranjimi svojimi zadevami ter ne tirajo veliko politiko. „Balkan“ vpraša, da li balkanskim državam dopušča nevarnost, katera jim preti od avstrijske in nemške strani, da se mirno in brez skrbi za red posvetijo notranjim zadevam. V gospodarskem oziru nadvladuje Avstrija že dolgo časa Srbijo, kakor tudi Bolgarijo. Zdaj se pripravljajo prilastiti si poleg Bosne in Hercegovine še Macedonijo, dušo balkanskega polotoka, pri čemer da ji bode šla na roko s Turčijo pomnožena tripel-alijanca. Agresivne tendence Avstrije in Nemčije torej da silijo balkanske države, podati si mej seboj roke, da odvrnejo skupno nevarnost. Sporazum mej Bolgari, Srbi in Grki more imeti le defenziven značaj ter smoter, urediti notranje razmere teh dežel, kakor to želi tudi „Nordd. Allg. Ztg.“; le pota, katera ona v to priporoča, so drugačna.

Iz Rima se poroča, da je novi **italijanski** minister za pravosodje, Gianuzzi-Savelli, poslal predsednikom apelacijskih sodišč okrožnico, v kateri jih vpraša za njihovo mnenje glede procesa proti udeležencem demonstracij na trgu Sciarra in pa glede drugih pravnih na podlagi člena 174., kateri odredjuje kazni za one, ki spravljajo državo v bojno nevarnost. Minister namerava v kazenski zakonik vzprijeti poseben člen, ki naj bi omogočil neposredno postopanje oblastnij proti takim deliktom.

Nacionalno liberalna stranka **pruske** zbornice sklenila je soglasno, da odpravi adresu do Ben-

nigsena, s katero se voditelju stranke izreče popolno priznanje za njega delovanje ter izraža upanje, da mu hode pozneje zopet „dano, povzeti svoje politično delovanje.“ „National Ztg.“, govoreč o odstopu Bennigsenom, pravi: „Občni utis je ta, da je popolnem nemogoče z lastnimi mislimi sodelovati z državnim kancelarjem, ako se tako zmeremu in zasluže Bismarckove brez pridržka priznavajočemu politiku, kot je Bennigsen, to ne zdi več mogoče.“ — Prvo čitanje cerkvene predloge vršilo se je v torek po kratkej a burnej debati. Predloga izročila se je odseku, obstoječemu iz 21 členov, v posvetovanje.

V **Norvegiji** končane so priprave za proces ministrov; prave obravnave pa se bodo pričele še le čez nekaj tednov. Najprej morajo zatoženci izbrati si svoje zagovornike, ako se nehté sami zagovarjati. Potem se bodo zaslišali zatoženci in priče, ter po tem dalo zatožnikom in zagovornikom k večjemu dva tedna časa, da izgotovijo svoje ugovore. Na to se bode še le določil termin glavni obravnave, h kateri se bodo povabile stranke. Obravnave tribunala so javne; tudi se bode razsodba javno izrekla in po vseh časopisih razglasila, kadar jo bode deputacija sodišča izročila vladi s prošnjo, da jo izvede.

Soglasne vesti opisujejo občno mnenje v **Egiptu** proti vladajočim Angležem kot jako neprijazno in celo srdito. Jeden najbolj razširjenih listov arabskih piše v tej zadevi tako-le: „Angleška vlada naj pomni: ako slabeji molči, stori to za to, ker drugače ne more. Prosimo angleško vlado, da nam plača stroške pri okupaciji ter kmalu domov spravi vojaštvo, katero je največja nesreča za deželo. Ono prebiva v palačah našega vladarja, porablja dohodke dežele in še misli po vrhu, da smo mi njegovi dolžniki.“

Dopisi.

Izpod Babe na Notranjskem 13. junija [Izv. dop.] V jutro na 12. t. m. ustali smo z nekako srčno tesnobo, kajti že več nočij pred volitvami v deželni zbor se nam ni dalo spati in, ako so se oči za nekaj trenutkov zatisnile, hipoma smo imeli hude sanje in se zopet vzbudili. Ni se torej čuditi, da smo v jutro na 12. t. m. bili prepadeni in razburjeni in to tem bolj, ker smo vedeli, da **Postojina** ne bode postavila zadostno število volilcev na bojišče.

A okolu 10. ure zagledamo prve vozove pridržati po gladkej cesti. Prišli so značajni Ložanje v polnem številu. In ko kmalu potem mnogoštevilni vozovi z vrhli Verhničani pridrdrajo, postajati smo jeli mirneji.

Ko vsi volilci odidejo k okrajnemu glavarstvu oddat svoje glasove in so se velike vrata za njimi zaprle, vroče prosili smo Boga, da bi nam naklonil pravično zmago. Ne moremo opustiti omeniti, da so bili posebno davkarski in sodnijski uradniki že popred obljubili nasprotno voliti, kar so kasneje točno izpolnili in volili protivladno. Ljubljanski butelj se ne more pritožiti o ravnanji c. k. vlade proti njegovim pristašem, c. k. uradnikom. —

Blizu ob 2. uri popoldne izvemo, da je zmaga naša. Hiše po trgu razobesijo hipoma slovenske

razkačenega in obupanega — bil je dečkov oče; ko je Pillone korakal po ozkej, temnej poti, mislil je, da vidi blede obraz in plamteče oči, ki so se tako strašno bliskale pri zaslišanju. Stopal je deset korakov pred svojim očetom — otožen, nesrečen in pobit od duševnih muk.“

„Nekaj je zašumelo za njim, in začutil je, da ga je nekdo zgrabil za goltanec, pred očmi se mu je zasvetil nož, ki je na mah zdrobil pastirsko piščal na njegovih prsih, ne da bi ga bil kaj poškodoval. Kričeč zgrudil se je na tla; in zopet zablesketal se je nož nad njegovo glavo. Zdaj je prišel oče. Pillone ga je videl boriti, bti in zgruditi se na tla; zaslišal je kričanje, preklinjanje, stokanje in hropenje. Na to se je jeden iztrgal in zbežal po stranskej cesti. Pillone skočil je zraven, pripognil se čez mrliča, odmaknil rob plašča mu raz obraz in zagledal svojega očeta . . .“

„Od tega trenutka vedel je kaj je maščevanje, in sklenil je izvrševati ga . . .“

„To noč imel je Pillone čudne sanje, katerih ni bil nikdar pozabil. Sanjalo se mu je, da stoji zopet gori pri trdnjavi in gleda doli čez mesto. Ka-

nonski vozovi neso več ležali preobrnjeni, temveč stali so v najlepšem redu, in na vsakem bil je top iz brona, katerega cev bila je grozeče obrnena na mesto. Doli v velikem mestu ni bilo slišati upitja in šumenja, vse bilo je mirno, vsi so se prestrašeni ozirali na trdnjavo, katera lahko v jednom trenutku razdrobi vse mesto. Zdelo se je Pillonu, da je treba njemu samo pomigniti, pa začno topovi razruševati mesto, čutil je goreče hrepenenje dati ta ukaz in maščevati se nad ljudmi, ki pohotno žive v bogastvu in obilnosti.“

„A oglasila se je na potu, kjer je videl izgniti kaznenice, krotka in tiha melodija, ki je napolnila njegove oči s solzami. Na visočino premikal se je čuden sprevod: podoben je bil velikej cerkvenej procesiji, pri kateri je že tolikrat želel biti. A na mesto malih otrok, ki so začenjali cerkvene sprevode v Amalfiji, šlo je lepo dekle z bleščečo krono na dolgih razpletelih laseh.“

„Sprevod se je vedno bolj bližal in ni ga bilo moč pregledati, bil je kakor morje ljudij, ki se je krog njega zibalo. Od vseh strani doneli so veseli klici, cvetlice in robci vihrali so po zraku, žene

povzdigovale so svoje otroke, mej omamljivimi živio-klici stopila je predenj mlada devojka, priklonila se mu in rekla: „Živio Pillone! živio kralj neapolitanski!“

„Zavriskala in zabrumela je cela tolpa, ta glasen in vesel odmev pretresel je njegovo srce. Sprevod gibal se je skozi ozka trdnjavina vrata na trdnjavino dvorišče; a to dvorišče ni bilo več mračno in temno, kakor poprej: mesto železnih omrežij videli so se z gledalci napolnjeni balkoni, povsod so vibrale zastave, bleščeči jezdecji so stražili in sredi dvora bil je postavljen veličasten, s svilo prevlečen prestol, katerega stebri nosili so baržunasti baldakin, pod tem visela je na železne verigi zlata krona, v kateri so se bliščali žlahtni kamni.“

„Pillone usel se je na prestol, in vse je potihnilo. Hotel je govoriti, hotel pozdraviti svoj narod. A v tem trenutku zaprlo mu je nekaj glas. Zraven podobe Matere Božje, ki je visoko molela izmeji ljudij, zagledal je na kamnitem tlaku majhno krvavo liso. Bila je vedno večja in večja; ko se je razširjevala, umikala se je množica in s prestrašenimi pogledi kazala tja. Zdaj je stopila pred prestol

zastave. Iz dna naših zvestih slovenskih src čul se je jedini glas: „Bog živi našega poslanca dr. Dolenc!“

Zberemo se v gostilni odličnega patrijota gospoda Doxata. Ko smo čuli navdušene napitnice na Vrhnške in Loške volilce in hrabre volilke, pri poznati smo morali, da: „Još Slovenija ni propala!“

Ob 4. uri popoldne odšli so zunanji volilci, voščili smo jim s prirojeno odkritosrčnostjo: Srečen pot! Na svidenje! Živeli!

Zvečer okoli 9. ure zbralo se je nad 40 volilcev in drugih rodoljubov v gostilnici gospoda Frana Jurca k skupni večerji. Naj bode tukaj omenjeno, da je gospod Jurca od čistega značaja narodnjak in je veliko k zmagi pripomogel. V njegovih hiši bili smo gostoljubno sprejeti in postreglo se nam je izborno z okusno večerjo in izrednim mnogovrstnim vinom.

Čeravno je bilo že pozno, odposlati smo vse jedno depešo na izvoljenega poslanca. Med mnogimi napitnicami sprejel se je konečno jednoglasno po gosp. dr. Pitamcu stavljeni naslednji predlog: „Voli naj se odsek sposobnih gospodov, kateri bo imel nalogo vsaj vsak mesec po dvakrat proste ljudi sklicevati in jih o postavah, kmetijstvu i. t. d. poučevati.“ Navzočni kmetijski volilci so ta predlog navdušeno pozdravili in obljubili enakih shodov pridno udeleževati se.

Ako bomo resni prijatelji našega kmetijskega stanu in delali za njegov blagor, bode, ko se snidemo spet na volišči, zmaga zmirom na naši strani. Živeli kmetijski volilci!! —

Iz Žužemperka 13. junija. [Izv. dop.] V anale našega „Bralnega društva“ zaznamovati imamo zopet našemu spominu neizbrisljiv večer. V nedeljo 10. t. m. vršila se je pri nas veselica, ki se je v vsacem oziru iztekla v občno zadovoljnost. Petje kakor igra „Nemški ne znajo“, izpeljala sta se vrlo dobro. — Dasiravno so pri igri sodelovali večinom začetniki, šlo je vender vse tako v redu, tako gladko kakor po sekiricah. Čast in hvala tako pridnim, spretnim in razumljivim igralcem; posebno hvalo pa še gospej K., ki je tako izborno in dovršeno predstavljala županovo hčerko Reziko. — Dasi igra nema posebno zanimivih momentov v sebi, sledilo jej je občinstvo z vso pazljivostjo; to pa zaradi tega, ker je ta burka ravno tukajšnjim razmeram prav primerna. I no, saj svet pozna dovolj našega kovača in pa tistega gospoda —

Razen domačih obiskovalcev počastili so veselico s svojim pohodom tudi vrli Trebanjci, ter s tem obistinili svojo obljubo. Hvala jim! I mi bomo zopet vrnili!

Skrajni čas je, da mej Trebnjem in Žužemperkom nastane ožja vez. Zahteve, potrebe in razmere Vašega in našega kraja so si močno jednake. Podajmo si tedaj roke, združimo se, sklenimo trdno vez, sosedje, bratje naši! Prizadevajmo si vzajemno

povzdigniti blagostanje naših krajev v duševnem in gmotnem oziru. Seznanujmo ljudstvo s sedanjim napredkom, vzbudimo narod ob Temenici in Krki, učimo ga narodne zavesti, samostojnosti in prave značajnosti ter možatega ponosa, da bode znal stati na lastnih nogah. — Možje, ne bodimo mlačni, zaspansi; bodimo odločni, trdi! Dolenjski.

Domače stvari.

— (Grof Hohenwart) pripeljal se je danes jutraj s kurirnim vlakom v Ljubljano. Danes zvečer ob 7. uri je v dvorani „Hotel Evropa“ shod slovensko-konservativnih volilcev iz veloposestva, kateri je on sklical. Do tedaj bode že tudi odločeno, ali se sklene kompromis mej obema stranikama, ali ne.

— (O volitvi v Rudolfovem) oziroma o razmeri glasov dobili smo naslednje podatke: Šuklje dobil je: Iz Krškega 57, iz Črnomlja 43, iz Metlike 52, iz Rudolfovega 36, iz Kostanjevice 15, iz Višnjegore 3 glase. Prošt Urh dobil je: Iz Krškega 0, iz Črnomlja 2, iz Metlike 1, iz Rudolfovega 37, iz Kostanjevice 15, iz Višnjegore 35 glasov.

— (Nov deželni predsednik za Kranjsko.) Dunajska „Presse“ ima v št. 159 z 12. t. m. v večernem listu na prvi strani sledečo vest: Seine Majestät der Kaiser hat dem Landespräsidenten von **Krain** Franz Schmidt Edlen von Zabierow den Freiherrnstand „verliehen“. In take baže „žurnalisti“ hočejo soditi o kranjskih razmerah in trdijo, da so dobro poučeni.

— (Nova cerkev Jezusovega srca v Ljubljani), ki se je pričela zidati v spomin poroke cesarjeviča Rudolfa s princesinjo Štefanijo dne 10. maja 1881, je razen stolpa popolnem dodelana in bode po g. knezoškofu dru. Pogačar-ji dne 1. julija t. l. slovesno blagoslovljena. Dne 30. junija zvečer ob 6. uri se bodo po odrejenji g. knezoškofa prenesle relikvije in pa podoba Kristusova v slovesnej procesiji iz bolnične cerkve in se bode sprevod pomikal po Dunajski cesti, proti kolodvoru južne železnice, po Resseljeveji cesti do cerkve Jezusovega srca.

— (Ljubljanska ljudska kuhinja) imela je včeraj svoj dobro obiskan občni zbor. Iz blagajnikovega poročila je razvidno, da je imela ljudska kuhinja 5021 gld. 84 kr. dohodkov in blizu toliko stroškov. Za meso se je izdalo pretečeno leto 1432 gld. 86 kr., za kruh 613 gld.; za sočivje 1985 gld. 67 kr. Oddalo se je 1100 porcij po 30 kr.; 15.220 po 10 kr.; 25.236 po 6 kr.; 7536 po 4 kr., tedaj vkupe 49.092 porcij za 3667 gld. 60 kr. in 61.336 kosov kruha po 1 kr. L. 1882 porušilo se je 4 377 jedilnih porcij in 16.165 kosov kruha več nego l. 1881. Predsednikom volil se je zopet g. mestni blagajnik Hengthaler in prejšnji odbor. Po skrbi g. kanonika Luke Jerana kosi in

večerja deloma v ljudski kuhinji veliko število dijakov, ki imajo posebno odreden prostor.

— (Za naše tehnike.) Tirolska vlada razpisala je 4 inženirske, 4 pristavske in 4 službe vežbancev v IX., X. in XI. razredu; prošnje se imajo do 24. t. m. deželnemu predsedništvu tirolskemu doposlati; nemščina se zahteva, prosilci tudi laškega jezika zmožni imajo prednost.

— (Iz Kroke) nam piše g. župan, da se nikakor ne brani prevzeti po pokojnem gosp. Ivanu Šolarji za šolo darovane hiše, ker bi se tudi braniti ne smel, a da oporoke še nema niti pokojnika brat, niti županstvo, katero pa je v tej zadevi že storilo potrebne korake pri c. kr. okrajnej sodnji v Radovljici.

— (Pretep s krvavim izidom.) V Šiški sprla sta se predvčerajšnjim zvečer dva kmetška, jedva dorasla fant. Psovka „smrkavec“ bila je baje povod boja, pri katerem je jeden bil z nožem v prsi uboden, da so ga odpeljali v bolnico, drugi pa močno ranjen na glavi.

Najnovejše vesti.

Gradec 13. junija. Cesar bode na svojem potovanji skozi Štajersko obiskal kneza Lichtensteina na njegovej graščini Hoheneck.

V Rožeku na Koroškem uničil je včeraj velik požar mnogo kmetijskih poslopij in cerkev. Škoda okoli 40.000 gld.

V Benetkah izneveril je ravnatelj beneške banke (Banca veneta) dva milijona lir ter ubežal.

Pariz 13. junija. „Temps“ poroča: Načelnik južnooranskih ustašev, Siliman, hoče se podvreči Francoskej. — Poslanci Tuduca prišli so v Saigun ter izjavili, da Tuduc želi mirno rešitev.

Narodno-gospodarske stvari.

Program

o deželni razstavi govéd,

združeni s premovanjem in z razstavo kmetijskega orodja ter manjših gospodarskih strojev, ki jo c. kr. kmetijska družba kranjska v spomin godovanja šeststoletnice, odkar se je združila kranjska dežela

z Najvišjo Habsburško cesarsko hišo,
napravi v 12., 13. in 14. dan meseca julija l. 1883
v Ljubljani.

Sl. c. kr. ministerstvo kmetijstva je po predlogu c. kr. kmetijske družbe kranjske blagovolilo odobriti deželno razstavo govéd s premovanjem in z razstavo kmetijskega orodja ter manjših gospodarskih strojev v Ljubljani.

Namen tej razstavi je:

- a) Da živinorejci naše dežele o tej priliki razsojajo o svojih uspehih ter se mejsebojno vzpodbujajo in poučujejo v korist napredku živinoreje;
- b) da se v obče pokaže, kakšen uspeh se je dosle dosegel v živinoreji z državnimi podporami;

mlada devica z zlatobliščečimi lasmi. A krvava pega je tako narastla, da jej je noga spolznila v krvi, pala je, okrvavela je svojo obleko in zlata krona pala jej je z glave k nogam prestola. Ta trenutek nastalo je upitje, zemlja se je tresla; bilo je, kakor bi grmelo nad njegovo glavo, prestol se je majal pod njim, železna verižica se je utrgala, krona mu je pala na glavo, razdrobivši se. — Vse bilo je temno, ko se je prebudil.“

„Prvi trenutek ni mogel zbrati svojih mislij. Nebo bilo je sivo, kakor svinec, zemlja se je tresla pod njim, zrak bil je podoben viharnemu morju; povsod padale so opeke s streh in razbita stekla z oken. Zamešal se je mej tolpo, ki ga je vlekla v luk, od koder se je videlo na Vezuv.“

„Gora bila je zavita v dim in sive soparje, skozi katere so se pokazovali goreči bliski in rudečkasti plameni. Rumenosive reke lave valile so se iz ognjeniškega žrela proti podnožju gore in jo ovijale kakor kače v dim in soparje, in kmalu gorele so ponosne vile, po katerih je tako hrepenel, in širile rudečo svetlobo po zalivu. Bila je stiska in zdihovalje, strah in groza, da se ne da popisati; mislil je, da se mora svet podreti, in skoraj želel je, da

bi se, kajti najtežje breme nesreče težilo je njegov duh in stiskalo njegovo srce, da bi se bilo kmalu razpočilo. Pa to se ni zgodilo. Lačen in brez domovja, sam in zapuščen lazil je mej to strahoto okrog, prosil od hiše do hiše, dokler ni prišel sedmi dan v Amalfi — saj tam bil je njegov dom.“

„Dom? Ne, on ni imel več domovja na svetu. V Amalfiji ga ni nikdo poznal, na nikogar se ni mogel obrniti. Spominjali so se še kozjega pastirja Viktorja, ki je pred osmimi leti odpeljal beležnikovo hčer, a da je on njen sin — kako je to mogel dokazati? Izpraševali so ga, zaprli in naposled izročili javnej dobrotljivosti. Pri mestnem glavarstvu storili so to na navaden način. Ker nima nobene hiše za uboge, oddali so Pillona po dražbi, kakor vsako stvar, katero hočejo prav ceno oddati. Blizu mesta stanoval je nek ribič, ime mu je bilo Petruccio, bil je najsirovejši, najpredrznější in najskopejši tihotapec v celem Amalfiji — temu izročili so Pillona za jeden cekin na mesec. Bilo je življenje slabše, kakor kacega psa; a Pillone se je moral naučiti, da je življenje trpljenje.“

„Zdaj se mu je odprl ves drug svet. Če je pri svojem očetu prehodil vse gorske visočine in

seznanil se z vsakim brlogom, naučil se je na mah pri Petrucciu, kaj da krije morje v svojih globočinah. Zdaj je nastavljal mreže, zdaj je šel s potapljavci, ki so se kakor divje race spuščali raz raztrganega brega in prinašali ostrige, gobe in korale iz morskih globočin. Navadil se je plavati, potapljati se, veslati in uravnavati jadra ob viharji. Najhitrejši in najložje se je naučil v daljavi poznovati carinske čolne in voziti po potih, koder so vozili tihotapci po noči. Z Amalfiji v Salerno, s Salerno v Capri, s Caprija v Ischio, Miseno in Posilippo — to bilo je zanj, kakor tonovščici leteti čez morje; mej temi predrznimi in utrjenimi ljudmi se je tako utrdil in postal tako predrzen, da ga je občudoval sam Petruccio, in pri najnevarnejših podvzetjih izbiral ga za ogleduha. Vse ozke brloge, vse grebene in vsa skrivališča v teh strmih raztrganih bregovih znal je Pillone kakor Avemarijo, in mnogokrat je on rešil tihotapce. Neko noč prišlo je pa do ostrega boja s carinskimi čolni, Petruccio bil je ubit in malo pozneje stal je Pillone zopet brez pomoči zapuščen na Amalfijskem trgu.“

(Dalje prih.)

- c) da se povzdigne živinoreja v deželi in kupčija z domačo živino v tuje kraje;
- d) da se seznanijo tukajšnji gospodarji s kmetijskim orodjem in s stroji, da se prepričajo, kako so koristni ter da se po tej poti uvajajo in razširjajo po deželi.

1. Udeležiti se smejo tega deželnega premo-
vanja goved vsi živinorejci kranjske dežele, ki imajo
živino, katera je vredna premovalja.

2. Razpostavila se bode živina na mestnem
travniku ob Celovski cesti nasproti Kozlerjevi pivov-
arni v pokritih prostorih in prignati se ima tjakaj
do 11. dne julija meseca popoldne s poverilnico,
da sme na razstavo.

Osobstvo za strežbo živini preskrbeti je raz-
stavljalcu samemu, nadzorstvo skupnega razstavnega
prostrora prevzame kmetijska družba, ki bode v ta
namen postavila posebne stražnike. Najemščine v
pokritem prostoru s stéljo vred bode plačati vse tri
dni razstave za 1 goved po 1 gld. Krmo ima pla-
čati razstavljalec posebe in dobivala se bode na
razstavnem prostoru, kakor tudi voda za napajanje.

3. Na ogled in v premovalje razstavljeni živini
mora biti razstavljalec najmanj 6 mesecev že go-
spodar. O tem se ima skazati pri komisiji s pove-
rilnico županstva.

4. Razsojevalci se bodo volili po pravilniku
sl. c. kr. ministerstva kmetijstva in premovalje se
bode vršilo po navodu, ki dojde z višjega mesta.

5. Prejemnik premije ima se zavezati, da bode
izpolnoval vse pogoje, določene v pravilniku.

6. Plemenska živina, katera se je s pomočjo
državne podpore upeljala, ne more državnih premij
dobiti. V razstavo se smejo privedi:

Goveda čistih plemen, goveda mešana z doma-
čim plemenom, in prireja zgolj domačega plemena,
to je:

junci od 1½ do 4. leta,
krave do uštetega 6. teleta,
junice od 1½ do 2½ leta,
pitani voli razne starosti.

7. Premij je določenih:

10. za junce: 2 po 50 gld. . . 100 gld.
3 po 40 " . . . 120 "
5 po 30 " . . . 150 "

370 gld.

30 za krave: 3 po 45 gld. . . 135 gld.
4 po 40 " . . . 160 "
8 po 30 " . . . 240 "
15 po 25 " . . . 375 "

910 gld.

20 za junice: 3 po 40 gld. . . 120 gld.
3 po 30 " . . . 90 "
14 po 25 " . . . 350 "

560 gld.

3 za pitane vole, za vsak par po 20 gl. . . 60 "

Premij je torej skupaj . . . 1900 gld.

8. Razstavljalcem kmetijskega orodja in manj-
ših gospodarskih strojev je plačati najemščine po
1 gld. za □ meter; ako bi se potrebovalo večjega
prostora, bode se cena primerno znižala.

9. Razstava strojev in orodja utegne se podaljšati
do konca julija meseca 1883. l.

10. Kmetijskim strojem, kateri so pohvale
vredni, se bodo pripoznale kot državne premije
medalije.

11. Oglasila o razstavi živine in strojev imajo
se do uštetega 20. dne junija meseca 1883. l. po-
slati pisarni kmetijske družbe v Ljubljani, Salendrove
ulice št. 3.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske
v Ljubljani.

Zahvala.

Zavednim volilcem dolenskih mest, v prvej
vrsti pa onim vrlim možakom, kateri so z besedo
in požrtvovalnim delovanjem pripomogli k sijajnemu
uspehu volitve 12. junija t. l., izrekam svojo naj-
iskrenejšo zahvalo.

V Ljubljani 14. junija 1883.

Prof. Fr. Šuklje.

Dunajska borza

dné 14. junija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	78 gld. 35	kr.
Srebrna renta	79 " "	"
Zlata renta	99 " "	"
5% marcna renta	93 " 35	"
Akcije narodne banke	838 " "	"
Kreditne akcije	294 " 40	"
London	120 " 05	"
Srebro	— " "	"
Napol.	9 " 52	"
C. kr. cekini	5 " 67	"
Nemške marke	58 " 45	"
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld. 120	"
Državne srečke iz l. 1864	100 " 167	"
4% avstr. zlata renta, davka prosta	99 " "	"

Izdatelj in odgovorni urednik Makso Armič.

Ogrska zlata renta 6%	120 " 25	"
" " 4%	89 " "	"
" " papirna renta 5%	87 " 05	"
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	103 " "	"
Dunava reg. srečke 5%	100 gld. 114	50 "
Zemlj. obč. avstr. 4½% zlati zast. listi	118 " 20	"
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	103 " 10	"
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105 " "	"
Kreditne srečke	100 gld. 169	75 "
Rudolfove srečke	10 " 19	"
Akcije anglo-avstr. banke	120 " 110	"
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	217 " "	"

Stanovanje in delavnica

h. št. 3 poleg št. Jakopskega mostu se od Sv. Mi-
haela naprej daje v najem. Stanovanje z dvema sobama
je v I. nadstropji, delavnica pa pritlično ter prav pripravna
za kakega barvarja, kleparja, ključarja ali kotlarja. — Na-
tančneje se izve pri posestnici Mariji Komar na Sv. Ja-
kopa trga h. št. 3. (402—1)

Št. 8470.

(400—2)

Razglas.

Od mestnega zbora Ljubljanskega ustanovljeni
štipendij letnih 250 gld. za obiskovanje obrtne šole
v Gradci se v podeljenje vnovič razpisuje.

Pravico do tega štipendija imajo učenci, ki so
tukajšnje obrtno pripravnico z dobrim uspehom do-
vršili, tudi če so samo slovenskega jezika zmožni,
in morejo 2½ leta uživati štipendij.

Prošnje, katerim je priložiti krstni list, domov-
nico in šolska spričevala, ulež naj se ali pri vod-
stvu tukajšnje obrtne pripravnice ali pa pri mestnem
magistralu do 15. julija t. l.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 6. junija 1883.

Župan: Grasselli.

Tujci:

12. junija.

Pri Sloani: Vodničar z Dunaja. — Edelmann
iz Maribora. — Kulka, Turner z Dunaja. — Rudolf
iz Gradca.

Pri Malči: Grof Hohenwart z Dunaja. —
Lininger iz Maribora. — Vitez dr. Schneid z Dunaja.
— Rišdan iz Pulja.

Pri avstrijskem cesarji: Mihalič iz Po-
stojne.

Pri bavarskem dvoru: pl. Schorn iz Ce-
lovca. — Valenčič iz Trnovega.

„NARODNA TISKARNA“

v Ljubljani

priporoča po nizkej ceni

vožne liste

nemške in nemško-slovenske.

Vožni red c. kr. priv. južne železnice

od 1. junija 1883 naprej.

Z Dunaja v Trst.

Postaje	Jaderni vlak	Brzovlak	Poštni vlak	Mešani vlak	Osobni vlak
Dunaj	Odhod	6:45 zvečer	7— zjutraj	9— zvečer	1:30 popol.
Mürzzuschlag	"	10:2	10:27	2:10 po noči	5:27
Gradec	"	11:59 po noči	12:58 popol.	6:10 zjutraj	9:30 zvečer
Maribor	"	1:19	2:23	8:20	11:41 po noči
Celje	"	2:43	3:51	10:29 dopol.	1:50
Laški Trg	"	—	4:8	10:46	2:6
Rimske Toplice	"	—	4:20	10:58	2:17
Zidani Most	"	3:25 zjutraj	4:43	11:35	2:43
Ljubljana	Prihod	4:42	6:6 zvečer	1:19 popol.	4:27
Postojna	Odhod	4:45	6:11	1:28	5:45 zjutraj
Nabrežina	"	6:3	7:51	3:36	7:52
Trst	Prihod	7:44	9:34	5:48	10:4 dopol.
		8:10	10—	6:23 zvečer	10:38

Iz Trsta na Dunaj.

Postaje	Jaderni vlak	Brzovlak	Poštni vlak	Mešani vlak	Osobni vlak
Trst	Odhod	8— zvečer	6:40 zjutraj	10:5 dopol.	6— zvečer
Nabrežina	"	8:42	7:14	10:55	6:47
Postojna	"	10:13	9:11 dopol.	1:42 popol.	9:22
Ljubljana	Prihod	11:25 po noči	10:38	3:31	11:10
Zidani Most	Odhod	11:28	10:43	3:39	12:10 po noči
Rimske Toplice	"	12:47	12:34 popol.	5:31	2:25
Laški Trg	"	—	12:47	5:43	2:39
Celje	"	1:28 po noči	1:17	5:54	2:52
Maribor	"	2:55	2:47	6:14 zvečer	3:15
Gradec	"	4:22 zjutraj	4:24	8:30	5:55 zjutraj
Mürzzuschlag	"	6:30	6:52 zvečer	10:58	8:20
Dunaj	Prihod	9:40 dopol.	10—	2:15 po noči	11:46 dopol.
				6:30 zjutraj	4:3 popol.

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.

Št. 7771.

(399—2)

Razglas.

V smislu §. 66 prov. občinskega reda za Ljub-
ljano se naznanja, da so računski zaključki mestne
blagajnice in oni vseh zakladov, s katerimi upravlja
mesto, za 1882. leto

od 16. do 30. junija 1883

v magistratnem eksponitu razpoloženi za javno pre-
gledovanje in da lahko vsak svoje dotične opazke v
zapisnik sprejeti dá.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 7. junija 1883.

Župan: Grasselli.

Ljudska veselica.

Vsi oni, ki so se oglasili, da bodo
ob ljudski veselici postavili kako stvar,
se prosijo, da pridejo

v soboto 16. junija 1883 ob 7. uri
zjutraj

na prostor veselice, kjer se jim bodo
odkazala stajališča.

(403—1)

Eksekutivni odbor
za ljudsko veselico.